

N:o 10.

*Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande N:o 5 i
anledning af väckt motion om förändrad anordning af
fyrbelysningen vid Sandhammaren.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion n:o 56 har herr *Lasse Jönsson* föreslagit, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes förordna, antingen att å Sandhammaren jemte den nuvarande blänkfyrn äfven en numera släckt fyr måtte tändas, att lysa på samma sätt som före år 1891, eller att båda fyrarna återställas i sitt förra skick.

Till stöd för detta sitt förslag anför motionären hufvudsakligen, att vid 1859—1860 års riksdag rikets ständer enligt skrifvelse n:o 147 biföllo en af Kongl. Maj:t framställd proposition om uppförande af en fyrinrättning vid Sandhammaren å Skånes sydöstra kust. Uti ifrågasvarande proposition omförmältes, hurusom vederbörande departementschef ansett anordnandet af en fyrinrättning vid Sandhammaren vara med hänseende till de på detta farliga ref inträffade täta strandningar och skeppsbrott synnerligen magtpåliggande, hvarjemte i fråga om sättet för inrättandet af fyren föreslagits, att densamma för undvikande af förväxling med de två närbelägna danska fyrarne å Bornholm och Christiansö, af hvilka den förra då lyste med stillastående sken och den senare vore omgående eller blinkfyr, borde bestå af två fyrar och förses med lentille-apparater af andra ordningen och med stillastående sken. Kostnaden för hela anläggningen beräknades uppgå till 181,000 riksdaler riksmünt.

Med godkännande af hvad departementschefen härom yttrat och hemställt, äskade Kongl. Maj:t för anläggande å Sandhammaren af en

fyrinrättning utaf nyssnämnda beskaffenhet af rikets ständer ett extra anslag till ofvanberörda belopp, att under åren 1861—1863 utgå med $\frac{1}{4}$ om året; och ansågo rikets ständer med afseende å det vitsordade behovet af den ifrågasatta fyranläggningen sig böra lemna sitt bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Enligt detta Riksdagens beslut uppfördes två fyrtorn af jern och anbragtes derå fasta sken, hvilka år 1862 tändes till allmän belåtenhet för såväl ortens fiskeriidkande befolkning som sjöfartsidkarne i allmänhet. De derstädes förut hvarje år i mängd återkommande strandningarna med åtföljande förlust af menniskolif och gods upphörde äfven nästan alldeles, och en allmän trygghet var rådande. Detta Riksdagens beslut, som för sjöfarten var så gynsam och nyttigt, blef dock af kongl. lotsstyrelsen ändradt, och i stället för dessa välkända fyran tändes den 22 april 1891 en s. k. blänkfyr, hvarvid den ena fyren släcktes. Denna anordning mottogs af de sjöfarande med stort missnöje och beklagande, hvarför äfven åtgärder strax började vidtagas af såväl assurances- och sjömansföreningar som enskilde sjöfartsidkare för att få detta ödesdigra beslut upphäfdt och åter erhålla de båda fyranne tända. Ansökningar derom inkommo nemligen på våren samma år till lotsstyrelsen från samtliga svenska assurancesbolag och alla mera framstående assurancesföreningar.

Den 9 juni 1891 svarade lotsstyrelsen derpå, att den ingifna skriften icke föranledde till någon åtgärd. Efter mottagande af detta svar inlemnade Malmö handels- och sjöfartsnämnd den 20 maj 1892 till Kongl. Maj:t en underdånig anhållan derom, att Kongl. Maj:t måtte förordna, att, så fort ske kunde, å Sandhammaren jemte den nuvarande blänkfyren äfven den släckta fasta fyren måtte tändas. I denna önskan hade å olika petitionslistor 269 fartygsbefälhafvare och skeppsredare instämt och undertecknat sina namn, hvarjemte Christiania Sömandsförening och »Den Almindelige Danske Skibsførerforening af 1874» uttalat sig i samma syfte. Någon ändring i den öfverklagade fyrbelysningen hade emellertid icke blifvit företagen.

Motionären, som icke ville ingå på frågans tekniska natur, önskade endast framhålla, att samma skäl, som Riksdagen 1859—1860 användt för sitt beslut, att blänkfyren på Sandhammaren lätteligen kunde förvexlas med en dylik sådan å Bornholm, äfven anförts af assurancesföreningar och sjöfartsidkarne. I verkligheten visade sig äfven, att, efter det fyrinrättningen förändrats, strandningar och andra olyckshändelser ofta uppkommit, och att en del af dem, som lidit skeppsbrott,

uti afgifven sjöförklaring tagit på sin ed, att olyckan inträffat genom förvexling af Sandhammarens och Bornholms fyrar.

Då icke någon sjöfartsidkare hvarken hos lotsstyrelsen eller Kongl. Maj:t begärt ifrågavarande förändring af fyrarne, och densamma ej heller medförde någon nämnvärd besparing, men redan åstadkommit skador och förluster och fortfarande hotade att så göra, hyste motionären den förhoppningen, att Riksdagen skulle vidhålla sitt af praktiska klokhetskäl fattade beslut och vaka deröfver, att de sjöfarandes lif och gods icke onödigtvis sattes på spel, hvarjemte motionären slutligen tillade, att alla skäl talade för att någon åtgärd nu vidtoges i berörda syfte, emedan den släckta fyren ännu qvarstode på sin gamla plats.

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskott, som fått behandlingen af denna motion till sig hänvisad, yttrar i sitt med anledning af densamma afgifna betänkande.

»Af handlingar, som varit för utskottet tillgängliga, har inhemtats, att lotsstyrelsen i skrifvelse till Kongl. Maj:t angående nyanskaffningar och tillfälliga behof den 26 februari 1889 föreslagit, att den ena af Sandhammarens begge fyrar skulle borttagas samt den andra fyren förändras från hvit till tindrande fyr af 2:dra ordningen, och såsom skäl derför anført, att, jemte det ljusstyrkan derigenom komme att ökas, fyrpersonalen skulle kunna minskas och besparing jemväl vinnas i det årliga underhållet, äfvensom att ett jerntorn och två linsapparater blefve tillgängliga att på annat ställe användas, hvarjemte lotsstyrelsen tillika meddelat, att kostnaden för den ifrågasatta förändringen beräknats till 26,000 kronor. Genom beslut den 15 mars 1889 fann emellertid Kongl. Maj:t samma framställning icke böra godkännas.

I underdånig skrifvelse den 21 januari 1890 angående nyanskaffningar m. m. för lotsverkets behof samma år förnyade lotsstyrelsen sin berörda framställning, hvarvid endast anfördes, att ljusstyrkan komme att ökas och att kostnaden beräknats till 27,500 kronor. Denna hemställan blef den 7 derpå följande februari godkänd af Kongl. Maj:t, som i sammanhang dermed anvisade medel för arbetets utförande, hvar efter den 22 april 1891 de båda fasta fyrarne släcktes och i stället tändes *en* fyr med blänk.

På våren samma år ingingo emellertid åtskilliga svenska sjöförsäkringsbolag och assurancesföreningar med en framställning till lots-

styrelsen, att de båda fasta fyrarne åter måtte varda tända af den anledning, att Sandhammarens nya fyr lätteligen förvexlades med Hammerens fyr å Bornholm på farvattnets andra sida, till bevis hvarför åberopades, att åtta dagar efter det förändringen med fyren vidtagits ett svenskt skepp, destineradt till Östersjön med värdefull last, strandat och förlist strax vester om den nya Sandhammarens fyr, som om bord tagits för Hammerens. Vid ärendets förehafvande inför lotsstyrelsen den 9 juni 1891 yttrade föredraganden hufvudsakligen, att den öfverklagade ändringen i fyrbelysringen vid Sandhammaren genomförts i syfte att med en fullt modern fyrtyp ersätta den af två fasta fyrsken, hvilka bland annat företedde den olägenheten, att inom vissa områden af lysfältet fyrskenen för ögat sammanfölla till ett sken; att skilnaden mellan Sandhammarens och Hammerens fyrsken vore så karakteristisk, att en fartygsbefälhafvare, som egde kännedom om de begge fyrarnes olika utseende, svårigen borde kunna på dem taga miste; att då det icke ens blifvit uppgifvet, att befälhafvaren å det fartyg, som förlist vid Sandhammaren, egt kännedom om förändringen, utan det fast hellre ville synas, som han haft den föreställningen, att Sandhammarens begge äldre fyrar varit oförändrade, denna omständighet, intill dess annorlunda blifvit ådagalagdt, borde antagas hafva föranledt strandningen, samt att bristande kännedom hos en fartygsbefälhafvare om sagda förändring icke berodde på någon underlåtenhet från lotsstyrelsens sida, enär kungörelse om den förestående förändringen till sjöfarandes kännedom utfärdats första gången redan den 21 maj 1890 samt sedermera kringspridts i alla hamnar af någon betydelse bland de sjöfartsidkande länderna.

Genom beslut den 9 juni 1891 fann lotsstyrelsen, i enlighet med föredragandens yttrande, den gjorda framställningen icke böra till vidare åtgärd föranleda.

Den 31 oktober 1892 inkom till Kongl. Maj:t en ansökan från Malmö handels- och sjöfartsförening, att å Sandhammaren jemte den nuvarande blänkfyrn äfven den nu släckta fasta fyren måtte tändas. I denna ansökan förenade sig handels- och sjöfartsnämnderna i Trelleborg, Ystad, Landskrona och Simrishamn, hvarjemte yttranden bifogades från Christiania Sömandsforening och Den Almindelige Danske Skibsförerforening, hvarjemte vid ansökan funnes fogade intyg från mer än 200 fartygsbefälhafvare med flere af innehåll, att Sandhammarens nya fyr lätt kunde förvexlas med Hammerens fyr och att det vore önskligt, att Sandhammaren ånyo försåges med två fyrar.

I berörda ansökan af handels- och sjöfartsnämnden i Malmö anfördes

hufvudsakligen, att de gamla fasta fyrarne voro för sjöfarten vida mera betryggande än den nya fyren; att skilnaden mellan fyrljusen å Sandhammaren och Hammeren i praktiken visat sig vara långt ifrån så stor och i ögonen fallande som nödigt och åsyftadt varit; att fara för förvexling skulle företrädesvis uppstå för ångare, som efter långvarig tjocka kommo utifrån, eller för seglare, som höst- eller vintertid legat och slagit i Östersjön utan observation eller landkänning, samt att vid navigering *nära kusten* i sigtbart väder de två fyrarne voro till bättre ledning än endast en, till bevis hvarför anfördes, att, då man komme vester ifrån, kursförändring kunde göras, så snart fyrarne vore öfverens.

De uttalanden som afgifvits af Christiania Sömandsforening och Den Danske Skipsførerforening, innehöllo, det förra, att de två fyrarne voro att föredraga, därför att i tjocka en fast (eller som här intermitterent) fyr och en blänkfyr kunde lätt förvexlas, och det senare, att någon förvexling icke borde kunna ega rum mellan fyrarne vid Sandhammaren och Hammeren, men möjligen emellan Sandhammarens och Smygehuks (Torps) fyrar.

Öfver ifrågavarande ansökning hördes lotsstyrelsen, som den 6 december 1892 afgaf utlåtande, åtföljdt af fyringeniörskontorets yttrande i ämnet; och anfördes af lotsstyrelsen till en början, att den gjorda framställningen antagligen uppkommit till följd deraf, att ett skepp »Ulrika» kort efter ändringen förolyckats i närheten af Sandhammaren. Enligt befälhafvarens sjöförklaring berodde emellertid skeppets grundstötning icke på någon förvexling af Sandhammarens och Hammerens fyrar, utan på okunnighet om fyrförändringen vid Sandhammaren. En annan sedermera inträffad grundstötning derstädes uppkom derigenom, att fartygets befälhafvare enligt afgifven sjöförklaring antog, när han varseblef Hammerens fyr, att det varit Christiansö fyr, och då han sedermera iakttog Sandhammarens fyr, förestälde sig på grund af sitt förra antagande, att det var Hammerens fyr, hvadan han seglade på land. Detta var sålunda icke någon förvexling, utan berodde på okunnighet om de tre fyrarnes olika karakter eller af en ovanlig brist på uppmärksamhet.

Angående de båda fyrarnes beskaffenhet hade fyringeniörskontoret meddelat lotsstyrelsen, att Sandhammarens nuvarande fyr framvisade $1\frac{1}{2}$ sekunders ljus, $3\frac{1}{2}$ d:o mörker samt $1\frac{1}{2}$ d:o ljus o. s. v., och Hammerens intermittenta fyr deremot 23 sekunders ljus, 2 d:o mörker, 3 d:o ljus, 2 d:o mörker samt 23 d:o ljus o. s. v., hvarjemte kontoret ytterligare tillagt, att för att en förvexling emellan dessa fyrar skulle vara tänkbar, måste observationen begränsas till högst 10 sekunder

samt hvad den senare beträffade infalla inom den tredjedel af perioden, inom hvilken förmörkelserna inträffade, samt att då perioden af de ljusföreteelser, som karakteriserade våra fyrrar — om man frånsåge den tindrande fyren — varierade emellan $\frac{1}{2}$ och 3 minuter, sjömannen ej egde rätt att på grund af en så kortvarig iakttagelse bedöma fyrens namn.

Till bemötande af de skäl, som framhållits uti ofvanberörda ansökning, anfördes i öfrigt af lotsstyrelsen och fyringeniörskontoret, att det icke vore styrkt, af de båda fasta fyrrarne voro för sjöfarten mera betryggande än den nya fyren; att erfarenheten hittills icke i något enda fall ådagalagt, att fyrrarne vid Sandhammaren och Hammeren förvexlats på grund af deras karakter, utan att, om förvexling egt rum, en sådan förorsakats af okunnighet; att påståendet, att fara för förvexling företrädesvis skulle ega rum för ångare och segelfartyg under vissa i ansökningen uppgifna och här ofvan redan beskrifna fall, berodde på det antagande å priori, att förvexling öfver hufvud kunde ega rum mellan nämnda fyrrar, samt att vid navigering *nära kusten* förändring af kursen icke behöfde verkställas vid »öfverenslinien», utan lika väl kunde ske betydligt förr eller senare, hvarjemte lotsstyrelsen särskildt tillade, att Sandhammarens fyrlys aldrig varit ämnade att tjenstgöra såsom fiskefyrrar nära kusten, utan hade den vida viktigare uppgiften att med så starkt sken och på så långt afstånd som möjligt varna den allmänna sjöfarten för att alltför mycket närma sig kusten.

I fråga åter om hvad som yttrats af Sömandsforeningen i Christiania och Den Danske Skipsförerforening, anförde lotsstyrelsen, att ingen förvexling dittills egt rum mellan fyrrarne vid Sandhammaren och Hammeren; att ingen fyrbelysning kunde anordnas så, att den under alla omständigheter förebyggde misstag eller olyckshändelser, samt att fråga icke förevar om den förvexling, som mellan Sandhammarens och Smygehuks fyrrar möjligen kunde förekomma.

Slutligen åberopar lotsstyrelsen fyringeniörskontorets yttrande, hvari det afstyrkt att med bibehållande af den nuvarande tindrande fyren tända den gamla, som för närvarande icke användes. Derigenom skulle nemligen ytterligare den olägenhet uppstå, att den ena fyren blefve betydligt starkare än den andra och således i många fall fyrens karakter af dubbelfyr upphöra. Fyringeniörskontoret ansåg dessutom, att en återgång till de båda fasta fyrrarne vore olämplig, emedan det fasta skenet gäfv e betydligt mindre ljusstyrka än blänkfyren (denne sistnämnde vore ungefär 4,3 gånger ljusstarkare än den förre), och dubbelfyren med fast sken hade det felet, att dess karakter af dubbelfyr försvunne i vissa riktningar och på vissa afstånd från fyren. Att

jemte den nuvarande anordna ytterligare en blänkfyr vore äfven olämpligt, emedan det svårligen låte sig göra att få de båda apparaterna att arbeta absolut likformigt och det sålunda sannolikt skulle inträffa, att den ena fyrens blänk infölle under den andra fyrens förmörkelse, hvarigenom fyrens dubbelkarakter ginge förlorad.

Genom beslut den 27 januari 1893 blef ifrågavarande framställning af Kongl. Maj:t lemnad utan afseende.

Vidare har utskottet fått emottaga en skriftlig uppgift å de strandningar, som egt rum från och med år 1862, då de båda fasta fyrarne tändes, till och med år 1892. Häraf inhemtats, att under samma tid inträffat tillhoppa 84 strandningar, som förorsakats 16 af icke utredd orsak, 61 i följd af storm och tjocka, 5 genom strandsättning samt 2 med föranledande af obekantskap med fyrbelysningen, äfvensom att under år 1891 inträffat 4 strandningar samt 8 sådana under år 1892. Af de strandningar, som förekommit under år 1891, hade 3 vållats af storm och tjocka, samt 1 genom obekantskap med fyrbelysningen. De strandningar åter, som egt rum under år 1892, hade föranledts 1 af okänd anledning, 5 i följd af storm och tjocka, 1 genom strandsättning samt 1 af obekantskap med den förändrade fyrbelysningen. Härtill torde böra fogas det meddelande, som utskottet från sakkunnig erhållit, att det ännu ej uppfunnits någon sådan fyrbelysning, som lemna tillräckligt skydd för storm och tjocka, samt att strandsättning anlitas, då ingen annan utväg förefinnes för räddande af fartyg och last samt de om bord varandes lif.

Slutligen torde böra anmärkas, att öfverfyringeniören uti fyringeniörskontoret i en utskottet tillhandakommen promemoria anført, bland annat, att då den nya blänkfyren, på sätt här ofvan uppgifvits, vore 4,3 gånger ljusstarkare än de fasta fyrarne, blänkfyren bättre tilldroge sig sjömannens uppmärksamhet samt syntes vid inträffande disig luft, ett förhållande som sannolikt föranledt, att den fasta fyrbelysningen helt och hållet uteslutits från det år 1881 antagna fyrsystemet för franska kusten, äfvensom att blänkfyren öfver allt inom sitt synfält egde samma karakter, då deremot dubbelfyren å ömse sidor om öfverenslinien förlorade sin karakter af dubbelfyr.

Genom meddelanden, som sakkunnige personer inför utskottet lemnat, har blifvit upplyst, att navigeringen utanför Sandhammarens fyr möter betydande svårigheter derigenom att stranden är mycket låg och skjuter långt ut i hafvet äfvensom af den starka strömsättning, som der förefinnes. För afhjelpande af denna olägenhet har, förutom den med fyrbelysningen vidtagna ändringen, äfven inrättats, för en

icke oväsentlig kostnad, en mistapparat. Då emellertid, hvad denne sistnämnde angår, ljudets gång alltid är beroende af vindens styrka och rigtning samt luftlagrets beskaffenhet, torde det ej med någon visshet kunna antagas, att denna apparat kan under hvilka förhållanden som helst lemna erforderlig trygghet åt dem, som sjöledes skola färdas förbi ifrågavarande landtunga. Det kan sålunda ej förnekas, att det viktigaste medlet för beredande af en tryggad sjöfärd förbi Sandhammaren hädanefter såsom hittills måste sökas uti en på det lämpligaste sätt ordnad fyrbelysning.

Då utskottet inom sig ej egt någon person, som i slika ämnen eger nödig sakkänedom, har det för utskottet varit synnerligen vanskligt att bedöma, hvilken art af fyrbelysning bäst kan främja det eftertraktade målet. Det torde sålunda ej böra krävas af utskottet att afgifva bestämdt besked, huruvida det antydda syftet säkrast kan vinnas genom att, på sätt motionären påyrkat, de båda fasta fyrarne åter tändas eller att jemte blänkfyren den nu släckta fyren tändes, eller ock att två blänkfyrar inrättas. Så mycket har dock utskottet med anledning af den skarpa förkastelsedom, vederbörande uttalat mot användning af fasta fyrar, ansett sig böra meddela, att då, såsom för utskottet oemotsagdt uppgifvits, i Engelska kanalen på Englands kust två fasta fyrar finnas, uppenbarligen för att dessa i möjligaste måtto må kunna skiljas från en fyr på franska kusten, det dock måste kunna tänkas fall, då en dylikt fast fyrapparat är af omständigheterna påkallad.

Tyngdpunkten i motionärens framställning synes dock utskottet ligga deri, huruvida den nya fyrbelysningen är så inrättad, att den lätteligen kan förvexlas med andra i närheten befintliga fyrar. I detta afseende har utskottet velat fästa uppmärksamhet derpå, att mer än 200 personer, bolag och föreningar uttalat sina betänkligheter mot den nya fyrinrättningen vid Sandhammaren, hufvudsakligast af den anledning, att samma fyr lätteligen kan förvexlas med den på andra sidan af farvattnet befintliga fyren vid Hammeren. Om nu ock från detta antal sannolikt måste frånräknas några, som äro med förhållanden mindre förtrogna, eller möjligen sådana som representera fiskefartyg, för hvilka fyrbelysning af ifrågavarande art ej är afsedd, återstå ändock så många och bland dem sådana, hos hvilka full sakkunskap måste förutsättas, att äfven med aktgifvande derå, att nya former lätt utsättas för klander af dem, som äro vanda vid förutvarande förhållanden, tvekan om den nyinrättade fyrbelysningens lämplighet af sig sjelft framträder och manar till öfvervägande, om ej åtgärder kunna utletas,

hvarigenom en sådan olägenhet varder undanröjd. Då vidare den gamla fyranordningen, utskottet veterligen, icke framkallat någon anmärkning eller klander från dem, som anlitat sjöfarten förbi Sandhammaren eller varit i dylika företag intresserade, men den nya fyrbelysningen åter föranledt ett så samstämmigt missbilligande från vederbörande, synes jemväl denna omständighet innebära vittnesbörd derom, att den nya fyren ej är så inrättad, som för handen varande förhållanden kräfvat.

Obemäddt torde i detta sammanhang ej heller böra lemnas, att, på sätt här ofvan uppgifves, en dansk Skipsförerforening oemotsagdt uppgifvit, att förvexling lätt kan ske mellan ifrågavarande fyr och en vid Smygebuk, hvarjemte en skeppsbefälhafvare i närvaro af en representant från lotsstyrelsen för utskottet meddelat, att samma förhållande gälde med fyren vid Simbrishamn.

Utskottet finner väl, att de strandningar, som timat efter förändringen af fyren, icke med hänsyn till den korta tid, som sedermera förflutit, och orsaken till de inträffade olyckorna innefatta bevis derför, att strandningarna genom samma förändring tilltagit; men då hvad i öfrigt till stöd för motionen förekommit enligt utskottets förmenande synes föranleda till det antagande, att förvexlingar kunna uppstå mellan ifrågavarande blänkfyr och andra i närheten befintliga fyrar, och ett sådant förhållande utan tvifvel länder sjöfarten till synnerligt men, hemställer utskottet, att Andra Kammaren ville på det sätt bifalla motionen, att kammaren för sin del besluter,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta vidtaga de åtgärder, som kunna vara erforderliga för undanrödjande, till den utsträckning sådant kan ske, af hvarje anledning till förvexling mellan den nya blänkfyren vid Sandhammaren och andra i granskapet befintliga fyrar.»

Vid föredragning af detta utskottets utlåtande i Andra Kammaren biföll kammaren detsamma, hvarefter beslutet härom jemlikt § 63 mom. 3 riksdagsordningen genom utdrag af protokollet delgifvits Första Kammaren, som hänvisat ärendet till sitt första tillfälliga utskott.

Utskottet, som lika litet som Andra Kammarens utskott, kan tillmäta sig sakkunskap i ämnet, har inhemtat yttrande af en fullt sakkunnig person, hvilken såsom befälhafvare å ångare, som gör regelbundna turer å den trade, der nu ifrågavarande fyren är belägen, vunnit en mångårig erfarenhet om så väl den gamla dubbelfyrens som den nu inrättade nya fyrens verkningar såsom vägledning för de sjöfarande; och har han härvid upplyst, att, så länge dubbelfyren vid Sandhammaren varit lysande, något misstag eller någon förvexling af denna med angränsande fyrar, af hvilka ingen varit af samma typ, som den vid Sandhammaren, icke gerna kunnat ega rum, hvadan densamma utgjort en säker ledning för dem, som navigerat ifrågavarande farvatten samt sålunda varit till fullo betryggande för sjöfarten derstädes; att icke heller, under det detta belysningssätt varit rådande, några strandningar veterligen egt rum på grund af otillfredsställande fyrbelysning vid Sandhammaren; att deremot inrättandet af en blänkfyr å sistnämnda plats gjort seglingen förbi densamma under mörker osäker, enär den med lätthet kunde förvexlas och äfven vid flera tillfällen verkligen förvexlats med den på andra sidan om farleden å Bornholmslandet belägna Hammerens blänkfyr; att denna sistnämnda fyr visserligen hade en annan, delvis kortare omloppstid för ljus och mörker än Sandhammarens fyr, men att då skilnaden endast belöpte sig till sekunder, det vore svårt om ej möjligt att under disigt eller regnigt och stormigt väder iakttaga denna skilnad från ett fartyg, som slingrande, stäfvade fram mellan höga vågor, derunder ljuset ofta bortskymdes, så att observationerna måste göras under korta mellanstunder; samt att den gamla fyren sålunda hade så många företräden framför den nya, trots dennas starkare ljus och längre ljusvidd, att det vore en allmän önskan hos alla fartygsbefälhafvare, som passerade detta farliga ställe, att fyrbelysningen å Sandhammaren återställdes i sitt gamla skick, helst någon anledning till förändringen icke förefunnits och den större kostnad, som med dubbelfyrens begagnande vore förenad, vore så ringa att den saknade all betydelse.

Då dessa upplysningar öfverensstämma så väl med hvad de inför Andra Kammarens tillfälliga utskott afhörda sakkunnige meddelat, som med de uttalanden, hvilka gjorts af icke mindre än tolf sjöförsäkringsbolag och sjöassuransföreningar, fyra handels- och sjöfartsnämnder samt öfver tvåhundra enskilda fartygsbefälhafvare, anser utskottet en så allmänt uttalad mening icke böra lemnas obeaktad, och får utskottet på

grund häraf och med åberopande tillika af de utaf Andra Kammarens tillfälliga utskott i öfrigt åberopade skäl hemställa

att Första Kammaren måtte biträda Andra Kammarens ofvan omförmälda beslut.

Stockholm den 30 april 1894.

Å utskottets vägnar:

L. W. LOTHIGIUS.